

øvrige Lovgivning paa tilsvarende Omraader. Det, jeg nærmest har for Øie, er vor Lovgivning om Vand's Afledning, hvilken Lovgivning jo dog ikke staar saa overmaade fjernt fra Lovgivningen om Forhindring af skadeligt Vand's Indtrængen udenfra. Følge vor Vandløbslovgivning er det ganske vist Tilfældet, at en enkelt Mand kan tvinge Naboen til at modtage hans skadelige Vand, selv om der ikke tidligere har været nogen Grøft eller anden Vandledning paa det paagjældende Sted; men Vandløbslovgivningen har aldrig hjemlet Ret til at expropriere det fornødne Areal hertil. Man vil kunne tvinge Naboen til at taale, at Vand ledes igennem eller over hans Grund i luffede eller i aabne Ledninger, imod at han faar Erstatning for det uønskkelige eller vedvarende Tab, som derved indtræder for ham; men man kan ikke tvinge Naboen til at afgive af sin Eiendom det Stykke Jord, der udfordres til en saadan Vandlednings Anlæg. Det vil altsaa ses, at naar man her i det foreliggende Lovforslag vilde tilpligte vedkommende Grundeiere — og det gjælder ikke alene om dem, som ikke beskyttes af Digerne, men det gjælder i fuldeste Maal selv dem, der beskyttes deraf, idet det i Reglen kun vil være en Del af de ved Digeanlægget vindende Grundeiere, der ville komme til at afgive Jord, medens Andre blive fri — jeg siger, naar man kan tvinge dem til at modtage Diget paa deres Grund imod Erstatning for det mindre Udbytte af Jorden, som de derved erholde, saa bliver man fuldstændig i Overensstemmelse med de Grundsetninger, der hidtil have været hævede i vor Lovgivning og særlig i vor Lovgivning om skadeligt Vand's Afledning. Jeg vil nødig komme yderligere ind paa Enkelthederne i disse Endringsforslag til Paragraferne 1 og 5, idet jeg antager, at Affattelsen er en saadan, at den ikke trænger til nærmere Forklaring, og altsaa vil jeg foreløbig lade det hero ved, hvad jeg har udtalt om dem, indtil der maatte blive givet mig Anledning til at komme ind paa de enkelte Detailbestemmelser. — Endnu skal jeg kun tilføje et Par Ord om Endringsforslaget til § 2. Lovforslagets § 2, ligesom Lovforslaget i det Hele hjemler jo ubetinget Expropriationsret hvorformhelst med Hensyn til Materialet til et Dige, kun med den Begrænsning, at Materialet skal tages fortrinsvis paa den Jord, som nyder Beskyttelse ved Diget; forsaavidt det derimod ikke findes der, vil det kunne erhverves ved Expropriation hvorformhelst. Det forekommer mig af de Grunde, jeg allerede har anført, at dette ikke er tilfredsiggjort i alt Fald ikke uden at undersøge, hvilken Betydning det paagjældende Dige har, navnlig om der kan siges at knytte sig nogen almindelig Interesse til dets Tilveiebringelse. Det forekommer mig, at man altsaa i ethvert Fald ikke uden en nærmere Begrænsning, en nøiere Undersøgelse kan indrømme en saa vidt gaaende Expropriationsret af Materiale; men det

forekommer mig heller ikke at være nødvendigt overhovedet at indrømme en saadan. Jeg kan egentlig ikke tænke mig, i hvilke Tilfælde det skulde være absolut nødvendigt for vedkommende Digelag eller for dem, der ere interesserede i Digets Tilveiebringelse, at skaffe Materiale, uden for selve det Terrain, der nyder Beskyttelse af Diget. I Reglen vil jo Materialet blive taget i selve Digelinien; det er jo endog saa sædvanligt ved de store Diger paa Sønderjyllands og Holstens Bestkyst; hvis jeg ikke er ganske feil underrettet, er det der Reglen; at alt Materialet tages i selve Digelinien. Det vil jo i ethvert Fald ogsaa være det Billigste at tage det i selve Digelinien, forsaavidt man betragter Digegrøften som en integrerende Del af Digeanlægget; kun forsaavidt Materialet i Digelinien skulde være ubrugelig til Digeætningen, vil der være Nødvendighed for at søge det andetsteds fra, men for mig er det utænkeligt, at brugbart fast Materiale ikke skulde findes paa hele det Terrain. Jeg kan meget godt forestille mig, at en Del af den Grund, hvorpaa Diget sættes, er af en saadan Beskaffenhed, naar det f. Ex. er Løvejord, at den findes utjenlig til at sætte Diget, men at hele det Terrain, der beskyttes ved Diget, kun skulde indeholde ubrugelige Materialier, kan jeg ikke gaa ind paa. Et Materiale, som meget hyppig bruges til Diger, er jo Græstørv, men ogsaa om dette Materiale gjælder det, at det maa findes paa det Terrain, som beskyttes af Diget. Et Terrænet af saa ringe Beskaffenhed, at det ikke kan bære Græstørv, tvivler jeg om, at man vil bygge Diger for at beskytte det. Et andet Materiale er Sten; men da Digerne staa i Strandkanten, ville de, der skulle anlægge dem, i ethvert Fald have Mulighed for at føre Sten til paa samme Maade, som man er nødt til at tilføje dem til Havneanlæg. I det Hele kan jeg altsaa ikke forestille mig nogen absolut Nødvendighed for at tage Materiale til Diger udenfor selve den Jord, der beskyttes. At det kan være billigere for Vedkommende i enkelte Tilfælde at kunne gjøre det, indrømmer jeg ganske; men det forekommer mig, at en saadan ren økonomisk Betragtning Intet har at betyde over for det Spørgsmaal, om man skal tilstede en Mand at aftvinge en anden Mand hans Eiendom. Jeg vil tillade mig at gjøre opmærksom paa, at man jo i vor Lovgivning overhovedet har været meget varsom med at indrømme en Mand Ret til at tage Materiale paa en anden Mand's Grund. Vi have jo ganske vist mangfoldige Bestemmelser, gjennem hvilke en saadan tvungen, ufrivillig Afgivelse af Materiale kan finde Sted, men til hvilke Foretagender? Næsten udelukkende til offentlige Foretagender, f. Ex. til Anlæg og Vedligeholdelse af Veie, som jo ere under offentlig Forplej, til Sernbaner, som selv om de ere i privat Eie, dog unegtelig have lige saa stor offentlig Interesse som Veiene. Man har derimod, i det Mindste hidtil, ikke nogensinde, saa vidt mig bekendt, ind-